

Generiska kunskaper & Kritiskt förhållningssätt

Anders Avdic
IT i vården
(16 bilder)

Generiska kunskaper - för livslångt lärande (generella kunskaper för många områden)

- Digital kompetens
- Informationskompetens
- Kritiskt förhållningssätt
- Rapportskrivning
- Presentation
- Projektkunskap
- Samarbetsförmåga
- Genuskunskap
- ...

1

2

Digital kompetens I

- "...förmåga att kunna använda [Internet](#) och [digital teknik](#) för att stödja det egna yrkesutövandet"
(Wikipedia)
- "digital kompetens innebär **säker** och **kritisk** användning av informationssamhällets teknik i arbetslivet, på fritiden och för kommunikationsändamål. Den underbyggs av **grundläggande IKT-färdigheter**, dvs. användning av datorer för att **hämta fram, bedöma, lagra, producera, redovisa och utbyta information** samt för att **kommunicera** och **delta i samarbetsnätverk** via Internet."
(EU 2006, Nyckelkompetenser för livslångt lärande)

3

3

Livslångt lärande och digital kompetens fokus i EU-satsning

- – Den digitala utvecklingen tar sig in på alla områden i vår vardag, det är inte bara de som arbetar inom it som behöver vara uppmärksamma på den digitala omställningen. Handlingsplanen ska hjälpa européerna och utbildningssystemen att **anpassa sig till liv och arbete i allt mer digitala samhällen**, säger digitalkommissionär Mariya Gabriel.

https://ec.europa.eu/sweden/news/20180218-utbildning_sv

4

Digital kompetens II – källor exempel

- Computer Sweden "IT i vården"
<http://computersweden.idg.se/2.36606>
- Dagens medicin e-hälsa
<http://www.dagensmedicin.se/specialistomraden/e-halsa/>
- Befintliga uppsatser (sök på: IT i vården, medicinsk informatik, hälsoinformatik, vårdinformatik)
<https://www.uppsatser.se/>
- SKR e-hälsa - <https://skr.se/halsasjukvard/ehalsa.1067.html>
- Vitalis konferens om IT i vård och omsorg -
<http://www.vitalis.nu/>
- Wikipedia – e-hälsa, hälsoinformatik mm...
- Twitter IT i vården #Itivarden
- Twitter eHälsomyndigheten @eHalsan

5

5

Svenska är ett litet språk

- eHealth
- Health informatics
http://en.wikipedia.org/wiki/Health_informatics
- Health information systems
- International Medical Informatics Associations
<http://imia-medinfo.org/wp/>
- Medical informatics
- European Federation for Medical Informatics
http://en.wikipedia.org/wiki/European_Federation_for_Medical_Informatics
- Svensk Förening för Medicinsk Informatik
<http://sfmi.eu/om-sfmi>

6

6

Informationskompetens

- Söka, värdera och använda information.
- Informationssökning söka och värdera <https://www.student.med.lu.se/stod-redskap/soka-och-vardera-kallor>

Jfr diskussionen om covid-19

Vetenskaplig referens I

Vad är vetenskap?

- Forskning som är
- Publicerad
 - Granskad
 - Grundad
 - Innehåller "ny" kunskap
 - Transparent
 - Utgår från etablerade metoder och modeller
 - Ej skev eller partisk
 - Ej pseudovetenskap (astrologi)

7

8

Vetenskaplig referens II

Hur bedöms artiklars vetenskaplighet?

- Artikeln är skriven av en **forskare** verksam vid **universitet/motsvarande**.
- Artikeln är **granskad** av andra forskare inom samma disciplin/ämne, s.k. **peer review**.
- Artikeln är **publicerad i en vetenskaplig tidskrift**. Vetenskapliga tidskrifter ges ut av akademiska förlag, universitet/motsvarande eller vetenskapliga sällskap och har få annonser. Tidskriftens redaktion (editorial board) utgörs av väletablerade forskare.
- Artikeln har ofta **en viss struktur** och innehåller ofta vissa element.

(Umeå universitetsbibliotek <http://www.ub.umu.se/skriva/vetenskaplig-artikel/>)

Litteratursökning

- Viktigt att **sovra och skumma**
- Man kan inte läsa allt
- **Läs centrala delar**; sammanfattning, inledning, syfte och ev slutsatser
- Om inte relevant, gå till nästa
- Avgränsa sökning (se nedan)

9

10

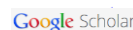
Google Scholar
Vetenskaplig litteratur

Google Scholar search results for 'eHealth'. The interface shows a list of articles with columns for title, author, year, and source. The first article is 'Overview of the CLEF eHealth evaluation lab 2019' by L. Kelly et al., published in 2019 in the Proceedings of the Conference of the European Chapter of the Association for Computational Linguistics. Other articles include 'Proposing new blockchain challenges in eHealth' and 'Methods of usability testing in the development of eHealth applications: a scoping review'.

11

Google Scholar
Vetenskaplig litteratur

Google Scholar search results for 'eHälsa'. The interface shows a list of articles with columns for title, author, year, and source. The first article is 'eHälsa: info bara teknik' by E. Eriksson et al., published in 2019 in the Proceedings of the Conference of the European Chapter of the Association for Computational Linguistics. Other articles include 'Digitala vårdandenskap-aktiva reflektioner om e-hälsa i glesbygden' and 'e-hälsa för barn'.

12

Kritiskt förhållningssätt & Möjliggöra kritisk granskning

- Användning av **valida referenser** för att underbygga påståenden.
- En transparent beskrivning av **metod**.
- Redovisning av **motiv**
- Icke-triviala **argument**.
- Objektivitet i form av ett **opartiskt skrivsätt**. Exempelvis skall inte bara fördelar eller bara nackdelar beskrivas.
- **Nyanserad argumentation**. Kan visas genom av transitionsord, som "å andra sidan", "emellertid" och liknande.
- Minimal användning av **värderande, förstärkande och känslomässiga uttryck**.
- Uttalat medvetande om en **studies begränsningar** (i rimlig utsträckning).
- Ej **överdriva det unika** med det egna bidraget och att erkänna värdet av andra likande och relaterade studier.
- Erkännande av olika **parter** **väsentliga bidrag** till en studies genomförande, t.ex. finansärer, företag eller exportör.

13

13

Källkritik 2 – innehållet

- **Auktoritet** – finns erkänd myndighet, organisation eller expert bakom artikeln? Visar [URL:en](#) vem/vilka som står bakom?
- **Innehåll** – Objektivt skrivsätt
Fakta eller åsikter?
Finns liknande information på annan plats?
- **Omfattning** – Alla aspekter täckta? Detaljerad beskrivning? Omfattning i tid?

15

15

Källkritik 1 – artikeln som sådan

- Tyder tidskriftens **titel** och artikeltiteln på att artikeln är vetenskaplig?
- Är **ämnesorden** och **sammanfattningen** ämnesrelevanta?
- Framgår det om **författaren** är knuten till ett universitet eller annan forskningsinstitution?
- Finns **källhänvisningar** och noter?

14

14

Kritiskt förhållningssätt forts.

- Granska nedanstående SVT-artikeln från 7 augusti 2013
- <http://www.svt.se/nyheter/sverige/daliga-it-system-hot-mot-patientsakerheten>
- ...

16

16